

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ XIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 24 листопада 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

Перекладацькі інновації : матеріали XIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 24 листопада 2023 р. / редкол.: С. В.Баранова, І. К. Кобякова, О. В. Бровкіна та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 259 с.

У матеріалах подані тези XIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Перекладацькі інновації». До збірника ввійшли наукові дослідження, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, мовознавства, лінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних літературознавчих досліджень.

Для мовознавців, перекладачів, викладачів і студентів філологічних та перекладацьких факультетів.

культурних аспектах англomовного дискурсу через використання символіки та метафор залізниці у мистецтві, літературі та інших аспектах культури.

1. Чумакова К. О. Основні способи творення англomовної термінології галузі залізничного транспорту / К. О. Чумакова // *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. – Кіровоград : РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2014. – Вип. 130. – С.519–524.

2. Смірнова Т. В. Переклади текстів транспортної галузі: проблеми та перспективи / Т. В. Смірнова // *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. – 2015. – Вип. 31. – С. 80-90.

СЛОВО ЯК ЕФЕКТИВНИЙ НОСІЙ ІНФОРМАЦІЇ

Кузнецова К. А.

Науковий керівник – канд. філол. наук, професор Кобякова І. К.

Сумський державний університет

З часів давніх цивілізацій знання, особливо достовірне, наукове знання про навколишній світ, мало ознаки сакральності й герметичності, а також елітарності, було доступне небагатьом.

Єгипетські жреці були прикладом такої елітарності, оскільки вони оберігали та передавали знання про ієрогліфи, які були незрозумілі для більшості людей. [2, с. 46]. Єгипетська культура містила багато сакральних символів та обрядів, які були пов'язані з релігією та віруваннями населення.

У Стародавній Греції відбулися значні зміни в доступності знань, і почали з'являтися філософські школи, такі як Платона та Аристотеля, вони відігравали значну роль у поширенні знань [2, с.28]. Доступність наукових знань тісно пов'язана з мовою, зокрема з мовними особливостями їх фіксації, та, що найголовніше, поширення. Саме тому важливими є погляди античних вчених на мову, лінгвістику, їхнє ставлення до Слова як носія інформації.

Стародавні погляди на мовознавство Аристотеля та Платона були включені в їх філософські системи. Платон вважав, що слова мають природні співвідношення з позначуваними ними предметами. [2, с.27]. У своїх творах Платон також розглядав проблему розпізнання істинного знання від видимості, гадки чи явної ілюзії.

Аристотель, у свою чергу, вважав, що мова повинна відображати природу речей, а не просто відображати їх назви [2, с.28]. Він також вважав, що мова повинна бути відображенням логіки та розуміння світу. Саме тому, заснував школу перипатетиків [4] (*грец. περὶ-πατέω* – «ходити навкруги, походжати»; *περί* – «навколо» і *πατέϊν* – «йти, крокувати»). Заснована в 335/334 роках до н. е.), він вважав, що знання має бути доступним для всіх, а не лише для еліти.

За часів Аристотеля не існувало чіткого поділу між науками, тому він пояснював своє вчення учням за допомогою аналогій [1, с.43]. Таким чином, розширення доступу до наукових знань корелювало з пошуком методів спрощеного пояснення без втрати логіки й сенсу. Одним з таких методів, що апелює до знайомих широкому загалу предметів або явищ, був метод аналогій, який філософи школи перипатетиків [3 с.83; 4] активно використовували під час навчальних лекцій-прогулянок. Такий підхід був поширений у давньогрецькій освіті, де вчителі використовували аналогії та метафори для пояснення абстрактних ідей.

Набагато пізніше, під час наукової революції у 16-17 століттях було розроблено сучасний науковий метод [3, с.83], який наголошує на емпіричному спостереженні, експерименті та математичному аналізі. Школа перипатетиків також підкреслювала важливість експериментального методу та спостереження, що є ключовими принципами сучасної науки [4]. Аристотель також вважав, що знання слід використовувати для покращення життя людей і суспільства в цілому. Такий підхід до знання став основою західної філософії та науки і справив глибокий вплив на розвиток людської цивілізації [2, с. 29]. Таким чином школа перипатетиків Аристотеля мала значний вплив на розвиток науки та філософії, і деякі з її принципів можна побачити в сучасному науково-популярному стилі.

Доступ до наукових знань, представлення їх у простій формі для мас – це надбання значно пізніших часів, пов'язаних з науково-технічним прогресом і розвитком ЗМІ як основних каналів масової комунікації. За сотні років розвитку людства знання втратили свою печать [3, с. 82-83], відбувся процес десакралізації, але це не означає, що конкретна наукова інформація стала цілком доступною для широких мас. Оскільки канали популяризації в цей період також розвивалися, охоплюючи ширші маси. Доступ до наукової інформації стає більш відкритим: якщо в 20 столітті наукові статті були вузькопрофільними та друкувалися лише в паперових

спеціалізованих журналах чи монографіях [3, с. 83], які можна було отримати лише в деяких (університетських, наукових) бібліотеках чи кафедрах, то в 21 столітті ці матеріали є загальнодоступними (в Інтернеті).

Процес популяризації науки у наш час значною мірою залежить від медіа та спрямовується на аудиторію[3, с.83], передбачає урахування певних рівнів обробки наукової інформації. Науковий стиль мовлення використовується в наукових працях для викладення результатів наукової та дослідницької діяльності. Метою наукового стилю є повідомлення наукової інформації, яку треба донести до різних верств наукової спільноти. Науковий стиль мовлення характеризується попередньою підготовкою висловлювання, ґрунтовною обізнаністю з проблемами і темами, монологічністю та унормованістю мови [3, с.83].

Науковий стиль мовлення використовується в науковій діяльності, науково-технічному прогресі та освіті. Науково-популярний стиль мовлення характеризується використанням елементів художнього та публіцистичного мовлення з метою зацікавлення читача [3, с.83]. Цей стиль використовується для популяризації наукових знань та їх доступної передачі широкій аудиторії. Науково-популярний стиль мовлення відрізняється від наукового стилю мовлення тим, що інформація подається вибірково, не в повному обсязі, без аргументації, наводяться лише факти, положення, які непідготовлений читач (слухач) сприймає як істинні. Також науково-популярний стиль мовлення відрізняється від наукового стилю мовлення широким ілюструванням висловлюваних положень конкретним матеріалом.

Таким чином, зі збільшенням обсягів наукової інформації протягом історичного часу ми можемо спостерігати зворотні мовні процеси. Якщо в античні часи відбувалось «зближення» наукової (сакралізованої) й побутової (спрощеної, образної) мов, то в подальшому відбувається їх «розщеплення» без втрати глибинного зв'язку – на науковий і науково-популярний стилі мовлення. Саме в науково-популярному стилі простежуються мовні особливості, закладені ще в античні часи філософськими школами Платона й Аристотеля, засоби й методи, якими вони користувались. Школа перипатетиків Аристотеля та сучасні науково-популярні стилі мають деякі подібності у подачі інформації. Обидва підходи

характеризуються доступним та зрозумілим стилем викладу, який дозволяє широкій аудиторії зрозуміти складні концепції та ідеї.

1. Кобяков О. М. Філософія: сім видатних постатей. — Суми : СумДУ, 2007. — 201 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство Видавничий центр “Академія”, 2010. 464 с.
2. Ожогань Руслан «Науковий стиль та науково-популярний підстиль» м. Кам’янець-Подільський – 2019
3. Aristotle, The Peripatetic school (335 BCE) Джерело: <https://teaching.ellenmueller.com/walking/2022/05/01/aristotle-the-peripatetic-school-335-bce/>

НІМЕЦЬКОМОВНИЙ КАЗКОВИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ’ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО СТУДІЮВАННЯ

Майстренко М. Р.

Науковий керівник – Тетеріна Т. А.

*Конотопський ліцей № 1 Конотопської міської ради
Сумської області*

*Науковий консультант – канд. філол. наук, доцент Щигло Л. В.
Сумський державний університет*

Дослідження дискурсивних аспектів мови і сьогодні залишається у полі зору вчених-лінгвістів. До того ж наявною є потреба подальшого вирішення проблем, що пов’язані з виокремленням інструментів задля створення казкових персонажів та їх вербального впливу на поведінку та мислення особистості, а також розробленням типології казкового дискурсивного простору.

Концепт ZAUBERKEIT в німецькомовному казковому дискурсі розглядається нами з оперттям на потрактування терміну «концепт» як когнітивно-афективно-перцептивно-волевиявленневе самоорганізоване утворення що спонтанно функціонує в пізнавальній та комунікативній діяльності індивіда, реалізоване у певному мовленнєвому акті, описуване і пояснюване з урахуванням складної взаємодії зовнішніх і внутрішніх чинників, пов’язаних із залученням індивіда до екстралінгвального оточення та соціально-культурної взаємодії [1].